

Sămănătorul

Revistă Literară Săptăminală

Supt îngrijirea d-lor :

D. ANGHEL, ST. D. IOSIF, M. SADOVEANU, G. SANDU-ALDEA, ION SCURTU

PENTRU PARTEA LITERARĂ.

G. M. MURGOCI

PENTRU PARTEA ȘTIINȚIFICĂ.

Sumarul :

ADINA GR. OLĂNESCU.—Cugetări (Dintr'un manuscript postum).

D. ANGHEL — Duminecă (poezie).

MARIA PAMFILE-MĂCIN. — Infrățire (povestire dobrogeană).

ADRIANA GHEORGHIU BUZOIANU. — Moartea lui Crist (după

Leconte de Lisle).

I. U. SORICU. — Cîntec de mîi.

G. MURGOCI. — O călătorie prin stepa rusescă (2. Odessa).

I. BORCIA. — Cîntecul vîntului (după E. Möricke).

I. Sc. și St. P. — Cronică:

O monografie ungurească a industriei casnice. — «Culegere de descin-tece din Romanati». — «Răsplata armatei». — Psihologia revoluționarului de d. C. Rădulescu Motru. etc.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

B-dul ACADEMIEI No. 3. — Str. EDGAR QUINET No. 4.

BUCUREȘTI

EXEMPLARUL :

În țară . . . 20 bani

În străinătate 25 ,

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară . . . . 10 lei

În străinătate . 12 ,

Routăți Literare

apărute în editura
institutului de arte

grafice și
editură

„**Minerva**”

București. — Bd. Aca-
demiei 3, — Edgar-Quinet 4

M. Sadoveanu

**La noi,
în Viișoara**

Scrisori către un prieten

Prețul: Le 2.—

I. A. Bassarabescu

Vulturii

Schițe și nuvele

Prețul: Lei 1.50

Va apare în editura „Minerva”

Flacări

POEZII

de

Corneliu Moldovanu

Em. Gârleanu

**Cea d'întîi
Durere**

Prețul: Lei 1.50

M. Eminescu

Geniu Pustiu

— Roman inedit —
Ediția II-a

Prețul: Lei 2.—

V. Alecsandri

Teatru IV

Vol. V din opere complete

Prețul: Lei 1.50

N. IORGA

Prin Bulgaria la Constantinopol

Prețul: Lei 2.50

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMINALĂ

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA :
B-dul Academiei, 3,
Strada Edgar Quinet, No. 4.
BUCUREȘTI

ABONAMENTUL ANUAL
În țară . . . . . 10 lei
În străinătate . . . . . 12 »

CUGETĂRI

DE ADINA GR. OLĂNESCU.

*De te lași a fi exploatat, te numește lumea: bun; bun însă ești
cînd dai, nu cînd ți se ia.*

*

Cu minciuna se zice că nu mergi departe! da, dar ce lezne mergi!

*

*Puterea adevărului nu stăpînește pe deplin decît acele inimî ce nu
pot fi orbite de vre-o patimă personală.*

BCU Cluj / *ntal University Library Cluj

*Dacă nu te iubește nimeni, vinovat ești tu însu-ți: său nu iubești
și nu poți fi iubit său iubești pentru tine și absorbi individualitatea
celorlalți, atunci ei se depărtează de tine, spre a se dezrobi; său te
sacrifici și abdicî individualitatea ta; cei pe cari îi iubești astfel, se
servesc de tine, poate cu recunoștință, dar n-au pe cine iubi în tine,
căci ființa ta e ștearsă față de dinșii. De iubești pină la jertfirea de
tine, consimte a nu primi nimic în schimb!*

*

*Omul cînd e fericit aleargă în totdeauna după petreceri, iar după o
mare nenorocire fuge de ele. Să fie oare pentru că crede că fericirea
stă în petreceri și numai după ce a suferit, le cunoaște deșertăciunea?
Său poate că dacă ar fi adevărat fericit, omul n-ar avea nevoie de
distracție și singură o mare nenorocire îl învață să cunoască adevărata
fericire, care este atît de simplă și îi stă atît de aproape?*

*

*Nepăsarea este un zid urit care te desparte în adevăr de suferin-
țele altora, dar care îți ascunde în acelaș timp tot ce este cald, lumi-
nos și viu pe lume.*

*

*Isus Christos s'a întors în cer; Iuda și Pilat, cărturarii și fariseii,
aū rămas însă pe pămînt.*

*

Rezistența nu este sinonim cu revolta. Ajungi la revoltă numai dacă nu ai știut să rezisti.

*

Solidaritate înseamnă — tărie, izolare, — slăbiciune.

*

Cel mai desăvârșit artist poate fi descurajat de critica sa și de indiferența celei mai desăvârșite nulități. Pentru a înflori, o inimă de artist are neapărată nevoie de căldura aprobării și aprecierii și chiar de strălucirea admirației. Când o epocă e săracă în opere de valoare, vinovat e publicul, nu artiștii.

*

Durerea este sfântă și înalță sufletul; jălirea este omenească și-l alină; desperarea este criminală și îl înjosește.

*

Principiul aristocrațiilor a fost și trebuie să fie selecțiunea vitejiei și posesiunea pământului pentru cei ce știu să și-l apere.

*

Cele mai bune arme ale dușmanului tău sînt vorbele prietenilor tăi.

*

Trei lucruri deșteaptă pe fiară în om: minia, amorul și foamea.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*

Leneșul visează numai că trăește: adevărata viață este a faptui.

*

Democrația este poarta deschisă tuturor capacităților; să ne ferim însă să nu fie deschisă tuturor poftelor.

*

Cînd femeile din societate se găsesc, ar fi bine să se întrebe ce efect ar produce asupra unui om simplu de la țară; ar simți atunci ce trebuie exclus, ca nepotrivit cu demnitatea umană din modelele ce le încearcă.

*

Cultura este dezvoltarea gustului frumosului; se înțelege că ea poate exista și fără instrucțiune; probă societățile primitive unde poeziile lui Homer, baladele populare și basmele au putut primi o formă atât de aleasă și au putut fi apreciate de atîtea mii de oameni neinstruiți dar de sigur cultivați.

*

Rîsul este un strigăt de mîndrie; de aceia demonii rîd mai mult ca îngerii.

*

Proclamarea adevărului este misiunea cea mai nobilă, cu condiție să nu fie exploatată în serviciul unui interes.

*

O idee nouă e ca o cărare necunoscută; te duce la locuri încântătoare sau primejdioase, dar la urmă tot pe pământ te afli. Un sentiment nou e ca o aripă; te preface în vultur, în privighetoare sau în inger; te înalță pînă la cer sau te asvîrlă zdrobit în prăpastie.

*

Foamea, gustul pentru găteală, pofta de laudă, dorul de faimă, în fine amorul, iată cele mai puternice imbolduri pentru omenire. Însă cei mai mulți dintre scriitorii par a nu cunoaște decît pe cel din urmă. Se vede că printr'o convențiune tacită acești autori se feresc de a vorbi tocmai despre imboldurile care au deșteptat energia lor proprie; acestea pîrindu-le prea josnice, își rezervă darurile lirice pentru amorul care a fost numai recreațiunea vieții lor. De aceia este așa puțină forță, atîta fantazie și chiar atîta lipsă de sinceritate în operele lor.

*

Precum miî de suferințe mărunte însoțesc și îmboldesc plăcerile amorului, tot astfel miî de voluptăți mărunte însoțesc și îmboldesc suferințele ureî. Această patimă ca și cealaltă își caută neconținut vederea obiectului său; de nu-l poate vedea, cercetează despre dinsul; nimic din ceea ce îl privește, nu-î este indiferent; numai neobosita curiozitate a dragostei poate prenumera suferințe duioase atît de multe cîte prenumără setoasa neliniște a ureî — plăceri singuratice și fioroase.

*

Viața îți răpește mai multe inimî decît moartea: ți le răpește răcindu-le; ți le răpește înstrăinîndu-le; ți le răpește, stricîndu-le. Dar nu-ți înapoiază decît cele zdrobite.

*

Înaintea suferințelor omenești, poetul se înduioșează; savantul cercetează; înțeleptul pricepe; omul de bine făptuește.

*

«E prea tîrziu ca să mă schimb!» D'indărătul acestei formule înaintezî neturburat spre o bătrînețe împovăraătoare pentru tine și ai tăi. «Nu e nici odată prea tîrziu pentru a mă îndrepta!» Iată singura călăuză spre un asfințit de viață folositor și binecuvîntat.

*

Fiecare calitate are și un cusur pereche. E rar și frumos a nu avea cusurile calităților sale, nimic însă mai searbăd ca omul căruia îi lipsesc calitățile cusurilor lui: de ești risipitor, fii barem darnic; tăcut? fii serios; slab? fii bun.

*

Înțelepciunea este straja fericirii.

*

Ce este mai trist decît o fată fără mamă? o bătrînă fără copii? Dar a fi fost fată fără mamă și a fi bătrînă fără copii, nu este oare a fi cunoscut de la leagăn pînă la mormînt jalea cea fără de seamă? Nu! căci toate inimile care te-aû iubit ți-aû fost mame și toate pe care le iubești îți sînt copii: jalea nu există decît pentru inimile cele veștejite.

*

Frumuseșea este poezia întrupată.

*

Catolicismul este cu totul supus jezuitismului; iar jezuitismul are de normă stăpînirea conștiințelor, grație principiului supunerii oarbe. Este înspăimîntător de a măsura cu gîndul primejdia în care se află civilizațiunea actuală în luptă cu o putere atît de bine organizată și atît de lipsită de scrupul ca jezuitismul, avînd în mină prin clerul catolic conștiințele atîtor milioane de oameni.

*

O aristocrație fără lege de moștenire în favoarea primului născut este osîndită la o degenerare sau la o preînnoire fatală: ast-fel că îi va lipsi sau forța sau tradițiunile. O democrație fără libertatea testamentului este osîndită la descresțerea natalității, la fărîmîrea proprietății, la imobilizarea capitalului prin extensiunea regimului zestre: ast-fel că îi va lipsi forța de expansiune și spiritul de întreprindere. România a fost în vechime alcătuită aristocratic, dar fără lege de moștenire în favoarea primului născut. Decăderea ei supt această formă era fatală, în orîși-ce împrejurări exterioare. Astăzi este alcătuită democratic cu o împărșeală obligatorie a averii între moștenitorii direcți; de nu se va hotări la timp să reclame libertatea testamentului, va lîncezi și supt această formă.

DUMINICA

Cum te-așteptam odată Duminică Prea-Sfîntă.
 Și cîi îmi pari acuma de tristă și pustie...
 Salonu-î gol, și 'n umbră doar samovarul cîntă
 Asemeni unui popă ce 'ngîn' o leturghie.

Era cu toate-aceste așa de multă lume,
 Veneau tenori celebri, și doamne diletante,
 Poeți sermanî, și fete ce între două glume
 S'extaziau mirate: «ah! ce frumos andante!»

Tindea amoru 'n umbră șiretele lui curse,
 Și când vorbeau de stele, de sorii, de tot înaltul,
 Eu mă plimbam cu gândul în carul «Mare-î-Ūrse»,
 Doar oi găsi un astru ne-speculat de-un altul.

Cuvinte fără noimă urcau, dar orice vorbe
 Din gura ta căzute, mi se păreau divine,
 Puteau să cînte 'n pace și harpe și teorbe,
 Căci n'auziam nimica, cînd te ascultam pe tine.

Ș'acum e gol salonul, e gol, și 'n umbra casei
 Staū vastele fotolii și lung prind să se mire;
 Pe unde-o fi azi pasul micuț al prea frumoase-î,
 Ce tot venea statornic ca să'și găsească mire?

Oglinzile 'și arată cu jale infinitul
 Și nu măi vine nimeni... zadarnic stai la geamuri,
 — Ce-ai căutat în lume o, tu! mult liniștitul
 Poet, credea-î că-î lezne să scrii epitalamuri?

Ce-am căutat, v-aș spune, ce-am căutat eu — dară
 Mi-e frică, căci în umbră, supremă ironie,
 În neagra umbră, pianul cu dinții scoși afară
 Rînjește ca un monstru ce-ar vrea să mă sfîșie.

D. ANGHEL.

ÎNFRĂȚIRE

La urma urmei oamenii din Dăeni n'aveau nici în clin, nici în mînică cu Veteranii care făcuseră din valea lor apucată din moși, strămoși, ca imaș pentru vite, un sat curățel cu case la fel de mari și de albe, rînduite în uliți trase cu condeiul parcă; căci e știut de cînd e lumea, că stăpînirea ca și Dumnezeu încarcă pe unii de toate bună-tățile și pe alții îi lasă în plata Sfintului.

Și nici oamenii răi nu erau Dăinenii — parcă s'a văzut Rumîn rău la suflet? — dar nu știu cum le venea, așa cu necaz și cu obidă, cînd își preumblau ochii de la casele lor culcate pe-o rînă orî plecate mult înainte ca un om gata să dea 'n nas la acelea din vale, drepte și cu acoperișul de tinichea albă, care lucea ca argintul în bătaia soarelui.

Și le venea și măi și, cînd ceairul de lingă Dunăre se umplea de

vite mari și grase și care una din ele făcea cît două de-ale noastre.

— N'aveți de cît să le dați și voi fin din belșug și să vă zidiți alte case mai frumoase, le-a fost zis primarele, cînd a auzit pe unii năzuind la norocul Veteranilor.

— Auzi, să le dai fin din deajuns, cînd de abia ai cu ce le oleji ca să le scoți din iarnă și cînd vara le chinuești de la munca cîmpului la cărat pietriș de la cariere, fără răgaz de-o zi măcar, că pustia de gură te face să nu mai ai milă nici de dobitoc, nici de nimic?

Și să-ți zidești casă nouă, cînd tu abia de poți împlini pe *Priciptor* și cînd abia ajungi să îmbraci pufnița de golășei, care s'au pîrpălit toată vara la soare, numai în cămășuță?

Ce s'a tot vorbit în urma *Premarelui* ziua aceea, numai Anton Circumarul poate ști, dacă va fi deslușit din larma de glasuri, care se amestecău spunîndu-și fiecare păsul și dăruind care cum se pricepea și cum era de credincios pe primar și pe toți cei cari știaū numai să le ceară și să le ia mereu.

Dreptul lui Dumnezeu însă că cei din vale nu erau de vină și dreptul lui Dumnezeu că toți Dăinenii o gîndiau; dar cînd fu ca să le împrumute două trei pluguri astă primăvară, ca să-și are oamenii, acolo o bucată de pămînt, mult, puțin cît li se dăduse, de la un capăt la la altul al Dăinenilor a fost un glas:

— Nu, să nu le dăm, să le dea *Ștatu*, că el i-a cărat aici, el să le poarte de grije.

Tot așa într'o Duminecă, zi senină, cînd omul își mai uită din ne-cazurî la un pahar cu vin, s'au trezit cu cîți-va din vale, cari veniseră să tîrguiască de ale gurii și să mai schimbe o vorbă, două; dar Dăinenii, la un gînd, s'au mulțumit să clatine din cap ca unii cari au multe pe inimă și să-i petreacă tăcuți cu ochi în care numai îmbiet la vorbă n'au văzut Veteranii.

O întîmplare puse vîrf la toate. Într'o seară frumoasă, cînd lumea se liniștise, glasuri streine prinseră a cînta o doină oltenească așa de jalnică și de cu foc, că fetele parcă erau de cînd lumea în dosul porților; moale nu le-a fost flăcăilor din vale, căci în aceeași noapte mai toți au coborît cu coastele rupte și cu gîndul luat de la fetele din Dobrogea.

Așa s'a dat pe față dușmănia care la început clocotea ascunsă în sufletul rătăcit, de amarnic, al Dăinenilor. Cînd se întilneaū la Dunăre de unde luaū apă și unii și alții, orî pe drum în spre pădure. își întorceaū capul, și mîna unul mai repede ca să nu meargă ală-țura carelor; ei numai cei bătrîni, cari s'au dat cu capul și de bune și de rele, își mai scuturaū pletele albe într'o clătinare de-o clipă,

ca niște oameni, cari văd și pricep totul, dar lasă lucrurile la voia întâmplării. Vremea trecea și satul din vale se măria văzînd cu ochii.

Căsuțele albe se înșiruiău tot mai dese și ulițele tăiau linii drepte și lungi, însemnate ici, colo, cu salcîmî umbroși.

În mijloc se ridica o casă mai mărișoară ca celelalte și după șopronul învelit cu tinichea roșie supt care atîrna un clopot, știaî că e școala, pe care Veteraniî, de, ca oameni care veneău de prin părțile mai luminate ale țerii, unde Turcul nu ținuse în frîu mintea Romînului, se grăbiseră s'o facă mai repede și s'aducă un învățător purtat prin școlî mari, care-î aduna sărbătoarea și le spunea atîtea lucruri de folos și cu care se sfătuiau la vreme de nepricepere; iar mai la stînga, pe drumul larg care tăia satul în două, își uscau tencuiala zidurile începute ale bisericeî, care va ridica o cruce mai mult în văzduhul, unde stăpînise falnic și crud minaretele albe ale geamiilor turcești; pe cînd împrejurul satului, cît cuprindeaî ou ochii, se întindeău ogoare verzi, undulînd domol în mîngîierea vîntului.

Și Dăinenii vedeău toate acestea și inima lor se umplea de-o amărăciune, care o vărsaî în blesteme contra stăpînireî. Adică ei nu erau Romîni și nu înduraseră tot atît de mult ca și cei de dincolo de Dunăre?

De ce ei erau nesocotiți de cei mari, de ce cînd se duceau după tirguelî la Brăila ori Galați — în Romînia, cum ziceău ei — și cînd spuneaî că-s Dobrogeni, negustorii se treziaî vorbind turcește și din Effendi nu-î mai scoteău?

Apoi dacă e vorba pe așa, ori erau tot una cu Veteraniî, ori erau mai ceva; căci ce înduraseră ei o viață întreagă supt robia păgînilor n'ău tras veteraniî în resbel.

Și la urma urmei la mare lucru nu le-a folosit c'ău pus pe Turci cu botul pe labe.

Că le-ău dat *Premare* creștin și dregători de prin școlî?

Apoi aștia nu mai văd de ei și-î jupoae, cînd le vine la îndemină.

Că le-a făcut școlî?

Apoi în schimb lumea s'a înrăit și birurile îs aproape ca'n vremea Turcului, dacă nu și mai și.

Așa le tăia gura în săbii Dăinenilor și mai cu seamă glasul lui Sandu Vornicu stăpînina sfatul aprins al oamenilor, care puneău țara la cale și cînd era vorba la o adică, toți răbdaî pînă nu mai puteău.

De obicei se strîngeău la Anton Circiumarul, pe lavițele dinnaintea prăvăliei de unde priviaî în vale ca într'o strachină.

Tot așa fu într'o sărbătoare.

Era trecut de prînz și Dăinenii erau în păr chibzuind cam ce-ar putea spune omul acela împrejurul căruia Veteranii stăteau cerc.

— Să trimetem iscoadă pe flăcăul meu Ionică, zise Anton Circiumarul.

— Ori pe Moș Tufan, să se facă a căuta un vițel rătăcit, sfătui altul.

— Ba, căutați-vă de treabă, oameni buni, că eu știu ce-î. Invățătorul lor în fiecare Duminecă le cetește dintr'o carte despre cum să trăiască, cum să îngrășe pămîntul, cum să are și multe de alde astea. Eheî, ăia îs oameni, nu glumă; măcarcă ziceți așa și pe dincolo.

Cel care vorbea era băiatul cel mare al Vornicului, Tudorică, un flăcău spătos și voinic, de douăzeci și doi de ani.

Oamenii se cruciră:

— Da, de unde știi tu astea măi, parcă ai fost acolo.

— Ba bine că nu le-oiu ști. Adică credeți că toți învățătorii sînt ca popa al nostru, care nu dă cu zilele pe la școală și cînd se duce pune monitorul de ascultă băeții?

Las c'or mai fi ei și oameni cu cap și printre ăștia cu carte.

— Aha, aferim băiat, Vornicule, știu că-ți seamănă la gură, grăi Circiumarul.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tudorică se făcuse roșu și, supt ochii șireți ai lui Anton, îș luă căciula atirnată de craca unui salcăm și o porni rara-rara.

— Ei, ce zici, Vornicule, riseră oamenii, care uitară să se mai uite în vale.

Vornicul se uită inciudat după băiat și-și dădu căciula pe ceafă mormăind:

— Mai știî, dracu.....

Apoi tare:

— Ce spunea Tudorică? Că le cetește învățătorul dintr'o carte?

Tare mă tem c'o fi vre-unul din ăia care mai să mănince bătae, cînd cu făgăduiala că o să ne dea comorile lui Iov.

V'aduceți aminte? Era vorba să împărțim bogăția celor mari și să trăim ca Beii. Știu eu ce le poate capul la ăștia. Îs tocmai ca și Județul care ne-a dat nădejde de-o pășune, ca să nu ne moară vitele de foame. Parcă-l văd că se ține de vorbă la Sfintul Așteaptă.

Oamenii căzură pe gînduri, căci fiecare își aducea aminte ce necaz îl muncea și parcă auziau vitele mugind de foame la iarnă și copilașii tremurînd pe după cuptor.

Și toți la un gînd îș întoarseră ochii de la casele mici și pleoștite care păreau și mai triste și mai prăpădite în inserarea ce cuprîndea firea, la satul alb, care strălucea în flacăra asfințitului, și rămaseră

cu ochii țintă la vitele mari și grase ale Veteranilor, care veneau spre casă.

Toți gândiră cu dușmănie:

— Ce nedreaptă e stăpînirea.

Dar cum nu e chip s'o scoți la capăt cu *Ștutul*, Dăinenii își scoteau necazul pe Veteranii.

— Oamenii buni nu lasă locurile unde s'au născut și au îngropat pe cei dragi, ca să vie peste mări și țări și să ia bunul altora. Una, două, că-s Veteran. Dă-mi pămîntul tău că-s veteran, dă-mi imășul tău că te-am scăpat de păgîn; mîine, poimîine or năzui și la fetele noastre neprocopsiții lor de flăcăi. Eu unul nu mi-aș da flăcăul după o Veterană măcar să știu că-l văd mort, sfiși hotărît Sandu Vornicu.

Iar bătrînii, cu ochii duși, clătinau pletele albe și rosteau încet:

— Iartă-ne, Doamne, că așa e omul, pizmaș și rău.

Inserarea venea repede și Tudorică cu vre-o cîți-va flăcăi eșiseră înaintea cirezei, care înălbea dealul din zare.

Până una, alta, chibzuiau în loc, uitîndu-se la Veteranii.

— Măi, e vre-o lună, de cînd am întîlnit-o la Dunăre. S'o fi văzut cum mina boii și cum i-a oprit voinicește cînd au dat să fugă în apă. O chiamă Mioara și are niște ochi, măi, de te soarbe. Ne vedem odată pe săptămînă, cînd se duce cu poloboacele la apă și am de gînd s'o ia la toamnă.

— Cum s'o ie, măi Tudorică, dacă n'o vrea alde moș Vornicu? zise flăcăul lui Anton.

— Ei, ia așa, bine. Parcă ăsta cum are s'o ia pe Ancuța lui? Și arată spre văru-său, care nu știu ce deosebea în vale. Adică nu-s tot fete, ce avem noi cu cei bătrîni?..

Cireada era aproape, flăcăii se amestecară să-și deosebească vitele și soarele, ascunzîndu-se îndărătul pădurei de sălcii, întinse peste atîtea necazuri și dușmăni acelaș vâl de pace și alinare, pe care-l întiude de atita amar de vreme.

* * *

Veteranii o duseseră cînd măi bine, cînd măi rău. Destul că-și văzuseră fie-care o căscioară unde să-și adăpostească necazurile; căci pînă acum nădăjduiau numai.

În doi ani abia deșteleniseră pămîntul și scosese doar să guste pîinea semănată în pămîntul pentru care se luptaseră ca să-l scoată de supt stăpînirea păgînilor, în pămîntul Dobrogei pe care începuseră să-l iubească, căci oriunde ar fi, tot pămînt e și pentru oamenii ăștia trudiți, cari duc tot greul țării, pentru toți — Veteranii ori nu — pămîntul e adevăratul lor Dumnezeu.

Și de la el așteptați în anul ăsta, al treilea de cînd erau înstrăinați din locurile unde se treziseră, așteptați cu inimile pline de nădejdea ce dă ploile la vreme, bucuria nesfîrșită că n'au muncit zadarnic și că nu și-au părăsit zadarnic vetrele unde dănuia tot sărăcia.

Și pe urmă își aduceau aminte cu mult drag de vorbele celor care le împărțise pămîntul și care le-a zis, arătînd pînă cine știe unde cu mîna :

— Oamenii buni, munciiți cu inimă, că pămîntul e bun și rodnic și munciiți cu drag, că voi l'ati căpătat luptînd cu bărbăție la Plevna.

Le plăcea așa de mult să-și aducă aminte de vorbele astea frumoase, care le dăduse atîta nădejde și le oțelise răbdarea ca să îndure neajunsurile venite în urmă.

Parcă cu una, cu două se face un sat, se întemeiază o gospodărie, așa cum apucaseră ei ?

Așa cu vorbe poți să sature toate gurile, pe care le-ai adus cu tine ?

Vezi, oamenii înduraseră mult, mult mai mult de cum ar fi crezut ei, cînd li se făgăduise multe și de toate pînă s'or vedea întemeiați de-a binelea.

Dar așa-s cei cari stăpînesc.

Nimenea nu-î trage de limbă să făgăduiască, și tot ei uită și te alungă, cînd te duci să te plîngi.

Și-î mai dușmăneau din vecini că-s grozăvenie mare, Dăinenii cu care pămîntul se învățase și care mult-puțin aveau cu ce trăi.

Ei, așa-î omul.

Fiecare crede că celalalt are mai mult și ce are e mai bun ca al său. Asta-î de cînd lumea.

Numai de-ar fi anul bun, să se facă bucatele, ca se mai ajungă și ei, că tare le e greu să vadă hambarele goale și le e și mai greu să tot stea cu mîna'n pungă, să cumpere mălaiu și toate celea.

Primăvara era pe sfîrșite.

Păpușoiul și grîul se'ntindea cît cuprindeaî cu ochii, numai că Dunarea își umflase apele pînă'n înaltul malurilor, ca și cum ar fi vrut să vadă ce minune verde se'ntinde pe lingă ea.

Dar apa, nu e cineva în care să te încrezi și cu care să faci glume: de aceia Veteranii simțeau că stau pe gliimpî de grijă; pe de altă parte cînd își plimbau ochii pe această mare verde care tremura molatic în adiere, gîndul li se urca spre Atotputernicul, care va avea grijă de ei și nu-î va lăsa. Atunci rosteau cu toată curățenia lor de oameni încercați de nenoroc:

— Doamne, ocrotește-ne.

Cercetaseră pe ici, pe colo și din satele vecine li se spusese că

uneori vine apa, dar se retrage repede, așa că n'ajunge nici odată sămănăturile.

Și ce frumos era satul, ce minunat îl împodobise începutul verii.

Salcîmii numeroși crescuseră repede și buchetele de flori albe atîr-
nau pe casele tot așa de albe, tîmîind văzduhul.

În grădini, straturile de flori, măestrite de mini de fete, dădeau
caselor o înfățișare de veselie și voe bună; pe cînd ulițele curate și
drepte forfăiau de copii gălăgioși.

S'ar îndura Dumnezeu să-și întoarcă ochii de la ei, păcătoși?

Moș Sandu Vornicul zisese că stăpînirea e ca și Dumnezeu și Ve-
teranii avea să zică: Dumnezeu e ca și stăpînirea. Venise Innălțarea.

În ajun încă, se pusese și ce mai lipsea la biserica isprăvită: clo-
potele, care avea să cheme lumea în casa sfintă și să vestească
tuturor, că o mină de creștini mai mult s'a adăugat la poporul atîta
vreme asuprit.

Și fiecare cu inima ușoară s'a sculat mai de dimineață, ca să fie
gata, cînd va bate de utrenie; dar cînd s'aū desmeticit bine și aū
căutat spre Dunăre, aū rămas înmărmuriți.

Ceairul era plin de apă, care se zbătuse furioasă toată noaptea în
malurile neîncăpătoare și acum se revărsa mereu, gata să înghită, în
mînia-î lacomă, toată munca, toată nădejdea Veteranilor.

Era o dimineață limpede și liniștită, cînd salcîmii împrăștiaū mi-
rosul lor mai puternic, mai dulce și cînd adierea undula marea verde
de păpușoiū și griū, cu o mîngiere blindă, neștiutoare de primejdia
ce se apropia mereu.

Toată lumea așa gătită de sărbătoare cum era, strigă într'un glas :

— S'o oprim, să facem șanțuri.

— Da, fraților, să facem șanțuri cum am făcut odată la Grivița
și Plevna.

În aceiaș clipă, în aerul răcoros și limpede, parfumat de tîmîia
salcîmilor, plîneră pentru întia dată clopotele cele noi ale bisericei
și jalea lor se ridica tot mai sus, ca o rugă neînchipuit de blindă
și umilită, către Acela care se innălța de la ei, de pe pămîntul lor.

Oamenii tăcuți, cu fețele galbene, începură să sape cu nădejde
mare, ca atunci cînd așteptaū să înfrunte dușmanul; iar sus, pe deal,
Dăinenii se adunaseră cu mic, cu mare la Anton Cîrciumarul.

Se uitaū neîndrăznind să zică nimic; dar cînd clopotele începură
tinguirea lor, care zbura peste întinderi tot mai jalnică, îi săgetă
prin inimă și ochii li se umeziră.

Iar cînd soarele se innălță roșu deasupra satului Veteranilor, ei

nu mai văzură casele albe, cu acoperişuri de tinichea și nici vitele mari și grase; ci se uitară unul la altul, îndurerăți de duiosia sfântă care-i învăluia.

Flăcăul Vornicului și văru-său vorbiră hotărît:

— Sînt oameni, sînt creștini, să-i ajutăm cît om putea.

— Da, să-i ajutăm că-s frații noștri și ei ne-au ajutat la vremuri grele, sfinși Sandu Vornicul.

Toți se repeziră să ia sape, tirnăcoape și pe cînd flăcăii, mai sprinteni, erau departe, Dăinenii se țineau cît puteau după ei, cu inimile bune ca pîinea caldă, cu sufletele ușoare.

Dimineața era tot mai frumoasă, soarele lumina văzduhul îmbălsămat de parfumul salcîmilor și clopotele acum unite ale celor două biserici trimeteau tot mai duios vestea că Fiul omului se înălțase în ziua aceea, lăsînd peste atîtea necazuri pacea și îndurarea; iar colo, pe ceairul plin de apă, oamenii înfrățiți prin necazuri săpau într'una mai cu inimă, mai cu drag....

MARIA PAMFILE-MĂCIN.

MOARTEA LUI CRIST.

BC DUPĂ LECONTE DE LISLE

*De acum ă e sfinșită osînda, moarte, vin...
 Și către-a noua oră, scoțînd un lung suspin,
 Mintuitorul pleacă slăbitu-î cap, și moare.
 Si sîngeră tot cerul de roșie splendoare;
 S'aude 'mpreajmă plînset și strigăt fără nume,
 Nebune urlă vînturi din patru părți de lume,
 Și munții 'nalți asemeni catartelor pe mare
 Apleacă fruntea 'n cale, cuprinși de 'nfiorare.
 Catapeteasma 'n Templu, în două părți s'a frînt;
 Adînc își crapă simul nevrednicul pămînt;
 Și morții din culcușuri de piatră seculară
 Pășind tăcuți în giulgiuri, de-arîndul se sculară;
 Ca marmura cea neagră, lăsată pe-un mormînt,
 O groază de 'ntuneric căzu peste pămînt,
 Și gloata împietrită în spaima ei nebună
 Urla, umîndu-și glasul cu zvonul de furtună.
 Pierdut, legionarul, fugind de locul rău,
 Strigă: Vaî nouă, omul a fost un Dumnezeu!*

ADRIANA GHEORGHIU-BUZOIANU.

CÎNTEC DE MAI

*Iubirea mea e cînt de Mai,
Parfum de floare alintată,
Întregă inima să-mă dai,
Iubirea mea e cînt de Mai
Și tu: mireasa mea curată.*

*Să nu te turburi, draga mea,
De-a lumii patimă deșartă,
Ne vor huli și vor tăcea,
Să nu te turburi, draga mea,
Tu cîntă-ți dorul tău și — iartă!*

*Ce-î pasă freamătului lin
De bufnița, ce strigă 'n sară...
Urzirea visului senin
N'o 'mpiedică un gînd hain
Cu vorbe rele și ocară.*

*Acum ni-î timpul de iubit,
Copii ai firei iubitoare,
Aū ce păcat am făptuit?
Acum ni-î timpul de iubit,
Cînd tinerețea ne e'n floare.*

*Ce-ți pasă răii, ce vorbesc,
Icoana mea curată, sfîntă...
Iu zare tainele șoptesc,
Ce-ți pasă răii ce vorbesc,
Tu toarce-ți visul tău — și cîntă!*

I. U. SORICU

O călătorie prin stepa rusească

2. ODESSA

Peste noapte căzuse o ploaie torențială. Atmosfera era limpede; aerul răcoros și plin de mirosul cîmpului; cerul pătat de cîteva pale de nori arăta înspre răsărit pete și dungă colorate, de la portocaliul strălucitor al aurorei pînă la sineliul întunecos al nopței. Și în dimineața aceasta răcoroasă, în lumea aceasta liniștită, după noapte și după furtună, singur trenul nostru zbura pe aripă nevăzute.

Stepa scrijilată în miș de lanuri se întinde înaintea noastră cît cuprinzi cu ochii, ca o placă nemărginită, puțin ondulată de rai și largi depresiuni, ori știrbită de cîte o ripă prăpăstioasă. Răzoarele și drumurile înoroite se rotesc prin fața noastră, întocmai ca dungile unei colosale rulete, ce se învîrtește în jurul unei axe, tocmai colo departe, la infinit.

Pe întinsul covorului verde, se profilează la orizont un șir de motive, care în acest îmbătător răvărsat de dimineață par că prinseră și ele viață, se mișcău și ele încet, acolo la orizont, ca niște babe gîrbovite, făcute tot una cu pămîntul.

La răsărit, pe cer și pe pămînt joacă fel de fel de vedenii; cerul se crapă și din lanurile de grîu răsare globul strălucitor al zilei și în adierea vîntului tot cîmpul se umple de valuri de lumină și de diamante sclipitoare.

Admiram cu nesăț schimbul repede al culorilor din această priveliște simplă în liniile sale largi, dar neîntrecută în variația culorilor ce se succed la fiecare minută; căci nu cunosc priveliște mai bogată în culori ca stepa în răvărsatul ori în scăpătatul zilei, atunci cînd razele soarelui se întind în lungul cîmpului; ceea-ce stepei îi lipsește în relief e compensat prin multimea culorilor.

Inaintea trenului nostru se ridică — de la o vreme — dintre lanurile scunde, un pilc neguros, în care sticlesc cîte-va turle și cruci aurite, iar din umbre mai înalte es nori de fum. E Odessa, noul oraș și cel mai frumos oraș modern al Orientului: «Odiessa» Rușilor de sud.

Odessa e așezată în partea sudică a unui golf al Mării Negre, așa că dacă nu bași bine de seamă cum s'a sucit drumul de fer pînă în oraș, apoi cînd vii și dai de mare ești cu totul dezorientat. În loc să ai marea la S. cum o arată toate hărțile, o găsești la N. În gară de și e foarte de dimineață ne așteaptă doi prieteni, profesori la Universitatea din Odessa, cari ne conduc la hotel unde aș aranjat totul dinnainte. La această oră orașul e încă pustiū și cum parcurgem străzile în niște trăsuri mici, casele și palatele mărețe, lipite unele de altele, ne fac impresia unui oraș american cu colosalele lui «skyscrapers» (zgîrietoare de cer). Și dispoziția străzilor, lungi drepte, încrucișîndu-se în unghiū drept, ne amintesc orașele americane nouă.

Și în adevăr Odessa cel mai mare port al Mării Negre, cu 500 miș loc., întins pe 6 Km. lungime etc., deabia are 100 ani.

Pînă pe la sfîrșitul sec. XVIII se afla pe malul mării aci, în apropierea celor două limanuri renumite de lingă Odessa, o grămadă de case și bordeie mizerabile tătărești, cunoscute supt numele de Hagibeii ca și limanul lingă care se afla. Amiralul I. de Ribas, din ordinul

Caterinei a II-a a Rusiei, căutînd un loc bun pentru un nou port la Marea Neagră, a găsit că tocmai aci, în deschiderea depresiunii celor două limanuri, Hagibeî și Kuialnik, Marea prezinta un golf adăpostit spre N. V. și S.; astfel se credea că tot aci a fost vechea cetate sarmatică Odessus de care vorbește Arrienus. Fundul era de atunci destul de adînc pînă la mal și nu se înnisipește de loc, căci valurile mării continuă încă de a mînca malul, care din cauza unor roce sfărîmicioase și a unor strate de apă alunecă și se prăbușește mereu în undele mării. În timpul din urmă chiar s'a putut demonstra cu date, că fundul mării se așează ce-i drept foarte încet dar simțitor chiar în sute de ani de cînd avem hărți de ale golfului Odessei.

Actul de fondarea Odessei poartă data 27 Mai 1794, iar piatra fundamentală s'a pus la 22 August acelaș an. Deși la spatele satului tătăresc se întindea stepa singuratică fără riuri și fără copaci (Nistrul e la 30 km. de Odessa) totuși, Odessa a făcut progrese repezi mulțămîtită în special Ducelui de Richelieu, emigrat francez (în serviciul Rusiei între anii 1790 și 1814) și Prințului Voronțov, cari timpuri îndelungate au fost guvernatorii Odessei.

Încetul cu încetul s'au durat străzi pe întinsul cîmpiei și în lungul rîpelor ce scoborau spre mare; fără seamăn este Bulevardul Nikolaievski, ce se întinde dealungul portului la o oare care înălțime, avînd deoparte palate iar de alta pîlcuri de pomi, printre care scoboară o scară uriașă de granit, cu 193 de trepte, largi de cîte 12 metri, și care scoboară din fața statuei Caterinei în portul principal. Tot aci pe bulevardul lui Nicolaî e și statuia lui Richelieu, care poartă un semn de la războiul din 1854. Atunci flota anglo-franceză a bombardat Odessa — fără succes — și o bombă a atins pedestalul de granit al statuiei lui Richelieu, spărgînd o muche; muchea s'a refăcut în fer, iar spre amintire s'a prins acolo și ghiuleaua distrugătoare.

Dealungul malului mării și pe unele locuri pe șes s'au înjghebat parcuri care te fac să uiți că ești în stepa fără de nici un copac. Peste ripe s'au aruncat poduri, și ți se pare curios azi cînd, plimbîndu-te pe stradă, deodată vezi o alta la 20 m. supt picioarele tale.

De pe acest Bulevard și mai ales din capul scării, căpătăm cea mai frumoasă priveliște asupra portului și Mării. Jos, la picioarele noastre, sînt magaziiile incendiate de răsculații de pe Potemkin, acei inconștienți, cari în loc să bombardeze palatul guvernorului din fața scării monumentale, au transformat în ruină magaziiile și portul unde găseau de lucru mii și mii de oameni. Prietenul nostru Prof. Laskarew, o fire melancolică și foarte simțitoare, ne spune: «Aci vin dese ori și nu mă mai satur privind largul mării; aci e aer

și viață, acolo pe undele depărtate e libertatea, și stînd ceasuri nemîșcat așa cu fața spre acest răsărit ce răscoală simțirile, par'că tot aștept din spre mare ceasul și omul care să nimicească iadul de la spate!» Cine nu a fost în Rusia secolului XX. nu poate pricepe vorbele bunului meu prieten.

Din spre mare apucăm spre inima orașului prin frumoasele străzi, Deribasovkaia, Preobrajenskaia. Toate stilurile sînt reprezentate în construcțiile Odessei; renaissance-ul pare însă a predomina. Secessionul încă nu s'a introdus; una saŭ două construcții arată liniile și arcurile artei noi; în schimb însă bisericile mai toate sînt în stilul moscovit, cu turla și cupole în formă de ceapă. *Soborul* (catedrala), înalt de 42 m. cu o clopotniță pînă la 81 m., n'are pe din afară nimic interesant ca arhitectură, dar în interior este foarte bogat lucrat și ornamentat; în fața soborului se întinde un parc frumos cu statuia prințului Voronțov, guvernatorul Odessei între 1823—1854.

Prietenii noștri, cari ne-aŭ purtat foarte repede prin fața palatelor și monumentelor celor mai însemnate, ne duc în fine și la Universitate.

Universitatea Novorossica (a Rusiei noi) e o construcție nouă numai de la 1865, cu 3 caturi, în stil renaissance simplu, aproape fără nici o ornamentație arhitectonică; laboratoriile s'aŭ construit alătura mai în urmă, iar facultatea de medicină are un local separat tot în această parte a Odessei, în apropierea spitalelor orașului.

Universitățile din Rusia sînt de vre-o 2—3 ani instituțiuni independente, autonome; guvernul nu se poate amesteca în afacerile Universității. Dar aceasta nu împiedică poliția, cînd i se năzare, să blocheze Universitatea, și să facă percheziție ne lăsînd cel mai mic borcănăș din laborator la locul lui, și necruțînd nici un dispozitiv pentru experiențe orî aparatele în mers. Supt cuvînt că laboratoriile fabrică bombe și că Universitatea găzduiește pe nihilisți, această barbarie are loc de cite 10—15 orî pe an și se întoarce totul cu susul în jos. Rectorul a fost nevoit chiar să ia oarecari măsuri față cu vizitatorii laboratoriilor și ascultătorii cursurilor universitare; nimeni nu poate intra în Universitate pînă n'a trecut pe la Rector și dacă are acte de identitate, sau e recomandat de un profesor, primește un bilet de liberă intrare în Universitate și frecventarea cursurilor și laboratoriilor. La intrare e un portar în permanență, care oprește pe orî ce străin și 'l întreabă de bilet de liberă intrare și de locul unde se duce; studenții sînt de obicei în uniformă. De altfel nicăeri nu se văd mai multe uniforme ca în Rusia, iar șapca muscălească e purtată mai de toată lumea.

Universitatea e frumos dotată în ce privește laboratoriile și co-

lecțiile științifice. Ca profesori numără mai multe celebrități mai ales printre cei de la științe: aci a fost Snizov care a scris geologia Basarabiei: elevul și urmașul său Lascarew este unul dintre cei mai buni geologi ai Rusiei meridionale, care ne-a ajutat și nouă mult în lucrările noastre, formațiunile din Moldova și Oltenia avînd multe caractere comune cu cele din Rusia sudvestică; Tanfilier a scris foarte interesante monografii asupra stepei etc.

Dar acum cu ocazia acestei vizite științifice am avut ocaziunea să cunoaștem pe unul, unic în felul său și ca om și ca capacitate, pe Nabokih, profesor de pedologie, de știința păturii celei mai de deasupra a pămîntului, un adevărat revoluționar în pedologia rusească.

Cînd s'a ridicat să ne salute părea că nu se mai isprăvește, gîndeam că o să treacă prin tavan; apoi ne întinde peste masa de lucru o mîna lungă și osoasă și ne privește cu niște ochi bulbocați în orbitele-î mari; pe nasul enorm, cărnos, cu largi nări, ca două tuneluri simplon poartă niște ochelari ordinari. Ne întîmpină cu vorbe foarte amicale și știind dinnainte scopul vizitei noastre începe a ne explica: cum e organizat laboratorul lui; ce conține biblioteca, cea mai mare parte a lui proprie; cum își face cursul; ce cestiuni are acum în lucru și ce probleme urmărește. Tot ce ne spune și modul cum le spune ne interesează foarte mult; în special lucrările de biologia pămîntului, de chimie și bacteriologie agricolă sînt geniale. Colegul meu Treitz, care e un bun chimist, e foarte încîntat de cele ce aude și vede, multe fiindu-î absolut necunoscute; eî am satisfacția a constata că deși am avut la dispoziție numai puține descrieri rusești, totuși în începutul meu de lucrări asupra solurilor, inspirat de lucrările rusești, am căzut pe drumul adevărat și lucrînd în conformitate cu ideile lor am făcut un bun început. Căci să fie știut că în știința solurilor arabile Rușii sînt foarte înaintați. Rusia întinzîndu-se peste 30° de latitudine cuprinde între granițele sale o mare varietate de soluri arabile; cum din timpuri foarte vechi, chiar al Sciților, populația se ocupă cu agricultura, de vreme s'a deșteptat interesul pentru studiul pămîntului.

Grație unor oameni geniali, cei mai mulți diletanți dar cu multă dragoste pentru natură și știință, în fruntea cărora stă nemuritorul Dokuciaef, s'a ajuns în Rusia mai degrabă ca în orice altă parte din lume la o clasificare naturală a solurilor arabile. Căci nici în Rusia precum nici la noi, pămîntul nu e acoperit numai de ciornoziom (pămînt negru), ci la fiecare pas, ca să zic așa, intervine o variațiune. De demult s'a încercat a se alcătui în Rusia o hartă agrogeologică a solurilor, după cum sînt cele geologice a subsolului și prin muncă

incordată s'a ajuns să se publice, cu ocazia expoziției din Paris, o foarte interesantă hartă a solurilor datorită lui Dokuciaef, Sibirțef, Tanfilief, etc.

Prin Nabokih aflăm însă că cea dintîi hartă a solurilor din Rusia (regiunea meridională) a fost făcută pe la 1850 de către Grosul Tolstoi, asupra căruî aflăm mai tîrziu că a fost Român din Basarabia. Mă bucură în deosebî știrea că prima hartă agrogeologică pe bune baze științifice a fost făcută de un Român și cu această ocaziune spun lui Nabokih că și Meșnicof, marele fiziologist de la Paris, e tot de origină romînă, din Basarabia, unde familia lui se numea Spataru, fapt mărturisit de tatăl său în prefața unei cărți de Economie publicată mai acum cîți-va ani.

În explicațiunile ce ne dă asupra savanților ruși și lucrărilor lor pe terenul pedologiei Nabokih are la tot momentul pe lingă un cuvînt de laudă și cel puțin unul de critică, îndreptățită. Din vorba lui nici unul nu ese lamură.

Prin mulțimea cunoștinților în pedologie și științele înrudite, prin spiritul critic neertător, prin temperamentul și febrilitatea ce arată în vorbă și în lucru, prin humorul ce'l presară în explicațiunile sale, prin sinceritatea cu care-și spune părerile, prin figura și statura lui chiar, Nabokih îmi apare ca un al doilea Iorga... și i-o spun, schițînd în cite-va cuvinte personalitatea celui mai activ și mai popular profesor din București. Nabokih îmi răspunde:

«Vezi însă, pe lingă tipul meû blond de Rus tocmai de lingă Ural de N. mai este o deosebire. Eû scriû puțin... Iorga al D-vo stră bea votcă?»

«Nu!

«Eî vezi! asta-î mare deosebire; eû beaû multă votcă și asta mă reține de la scris, fără părere de rău însă. De multe prostii m'a ferit votca și de aceia o iubesc.»

După propunerea lui Nabokih mergem cu toții să mîncăm într'un restaurant caucazian, ținut și frecventat numai de studenți. Streinii vin une-orî mînați de curiozitatea de a mînca bucate circaziene, renumitul «șășlic», care nu-î de cît o friptură de oae sau berbec la frigare, cum poți primi în orî ce restaurant romînesc.

La masă, între două pahare de votcă — care veneaû după al zecelea — Nabokih ne face itinerarul pentru două-trei zile, ca să vedem adevărata stepă dintre Nipru și Crimea.

G. MURGOȘI.

CÎNTECUL VÎNTULUI

(DUPĂ E. MÖRIKE)

Vînt ușor, caldător
Peste cîmpii!
Spune-mă de unde vii!

«Ceată pribeaga,
Prin lumea întreaga
De veacuri zburăm,
Și-am vrea să aflăm
Răspuns la 'ntrebare
De la munți, de la mare,
Dela a cerului mîndră oștire;
Dar nici ei n'au știre.
De știi tu mai mult,
Spune, ș'ascult.
— Ha!, ș'om porni!
Nu ne opri!
Mai vin în urmă alți frați de-ai mei,
Întreabă-ri pe ei!»

Ma! zăbovește!
Nu-mi pleca iară!
Spune-mi unde-ri a dragostei țară,
De unde răsare și unde apune?

«Cine-ar știi spune?
Copil șagalnic,
Dragostea-ri vîntul zburdalnic,
Iute ca zborul lui
Neodihnit,
Ea-ri fără sfîrșit,
Dar nici statornică nu-ri.
— Ha!, ș'om porni!
Nu ne opri!
Ha! peste lunci și păduri și coline.
Iar pe la mîndra ta,
Ne-om închina.
Rămîi cu bine!»

I. BORCIA.

CRONICA.

I. Cărți.

De curînd a apărut în ungurește o monografie a ținutului Kalotaszeg din nordul Ardealului (regiunea dintre Huedin și Cluj). Lucrarea aceasta este cel dintîi volum dintr'o serie de viitoare publicațiuni referitoare la industria casnică a poporului maghiar (Malonyay Dezső, A magyar nép művészete. I. Budapest, Franklin Társulat, 1907). S'a început cu acest ținut, pentru că într'adevăr este cel mai caracteristic ca industrie casnică. Ni se dă pe rînd tot ceea ce privește costumul, biserica, locuința și în sfîrșit cimitirele din regiunea studiată. La fiecare capitol se dau foarte frumoase planșe, în mare parte colorate, cari reproduc amănunțit toate felurile de ornamente făcute de mîna omului, fie la țesături, la săpături în lemn, sau pe vase. Se arată întreg meșteșugul de clădire, cu frumoasele porți acoperite, apoi mobilierul și toate uneltele necesare gospodăriei. Nu este lăsat afară nici procedeul întreținut în diferitele industrii domestice, cum bunăoară la olărie, la lucratul

cînepei și linei. Această carte, așa cum este făcută, poate servi ca model pentru cercetările în acest sens și o cităm nu numai pentru îngrijirea execuției, fiind un adevărat album, cit mai ales pentru că e vorba de o regiune în care întîlnim și multe nume românești. Sr. P.

* E o lucrare sistematică model, pentru opere similare, volumul I-iu al «Culegerii de descintece din județul Romanați, adunată și întocmită de dr. Daniil Ionescu, medic primar și Al. I. Daniil, student în farmacie, cu o prefață de d. N. Iorğa» (București, ed. «Minerva», 1907 pg. 231 în 8°). Prețioasa carte, bine venită folcloriștilor din toate punctele de vedere ale științei lor, este și o învățătură de cît folos pot fi oamenii de inimă, de orî-ce profesie, pentru cultura neamului lor, dacă aû rîvnă la munca spre binele obștesc.

* Intr'o broșură scrisă cu dragoste de țară și cu vădită cunoaștere a lucrurilor, un anonim arată că «*Răsplata armatei*» pentru bărbăția ei dovedită în chip strălucit și acuma de curînd, ca și în trecut, ar trebui să fie reorganizarea ei cu toate sacrificiile și cu toată dreptatea pentru cei buni și drepti din oștire.

II. Reviste.

În excelenta sa revistă, pe care o tipărește periodic, ca broșură — «*Studii filosofice*», în special revistă pentru cercetările de psihologie teoretică și aplicate la știința dreptului, pedagogic și sociologic (București, Redacția: Bulevardul Ferdinand 55; prețul unei broșuri 60 bani) — d. C. Rădulescu Motru publică acum (Vol. II, fasc. 1) un studiu admirabil: «Din psihologia revoluționarului», care va fi citit cu folosul cel mai real de orî-ce om cult. Merită luare aminte deosebită, și pentru actualitatea sa, paralela luminoasă între firea omului de stat, a omului de ordine și între firea revoluționarului, a răs-turnătorului și neînțelegătorului ordinei.

III. Ziare.

Am dori ca ziarul *Epoca*, de unde adese orî ne vin aceleași simpatice semne de atenție arătată totdeauna prin reproduceri și nici odată prin publicarea sumarului revistei noastre, — să aibă cel puțin sinceritatea de-a indica izvorul originalului bucății. Astfel, în două din numerele sale mai nouă, se reproduc cu «urmare» impresiile basarabene ale d-lui G. Murgoci, fără să «urmeze», cum ar fi firesc, și pomenirea revistei de unde sînt luate. Este, parcă, și o proprietate *literară*, chiar pentru ziarele «marei proprietăți». Sc.

Cărti apărute în editura Insti-
tutului de „Minerva“
arte grafice
Bulevardul Academiei, 3. — Edgar Quinet, 4.

AUTORII CLASICI

	<u>L. B.</u>		<u>L. B.</u>
ALECSANDRI V. — Poesii . . .	1.50	EMINESCU M. — Poesii postume	1.50
— Teatru, vol. I	1.50	— Scrieri politice și literare	2.—
— Teatru, » II	1.50	— Literatură populară . . .	1.50
— Teatru, » III	1.50	FILIMON N. — Ciocoi vechi și noi	1.50
— Prosă	1.50	ISPIRESCU P. — Legendele său basmelor Românilor	1.50
ALECSANDRESCU GR. — Versuri și prosă	1.25	NEGRUZZI C. — Prosă	1.50
BĂLCESCU N. — Istoria Romi- nilor supt Mihai-Viteazul . . .	1.50	ODOBESCU AL. — Vol. I. Opere complete	1.50
BOLINTINEANU D. — Poesii . . .	1.50	PANN ANTON. — Opere comp- lete	1.50
CREANGĂ I. — Opere complete.	1.50		
EMINESCU M. — Geniu pustiu . .	2.—		

NB. — Toate aceste scrieri — exceptînd „Poesii Postume“ și „Geniu Pustiu“, de Eminescu, — se găsesc în ediții de lux . . . a Lei 3.— vol.

AUTORII CONTIMPORANI

	<u>L. B.</u>		<u>L. B.</u>
ALDEA-SANDU C. — În urma plugului	1.50	HODOȘ CONSTANȚA. — Frumos.	1.50
— Drum și popas	1.25	IORGA N. — Cuvinte adevărate.	2.50
BÎRSAN Z. — Visuri de noroc . .	2.—	— Drumuri și orașe din Ro- mânia	2.50
BELDICEANU N. N. — Chipuri de la mahala	1.50	— Sate și mănăstiri din Ro- mânia	2.50
BOUREANU EUG. — Povestiri din copilărie	1.50	— Pe drumuri depărtate . . .	1.50
COȘBUC G. — Valuri alinate, poesii traduse din Carmen Sylva . . .	1.50	— Neamul românesc în Bu- covina	2.50
CHENDI IL. — Preludii	2.50	— Neamul românesc în Ar- deal și țara ungurească, 2 volume à	2.50
— Foiletoane	2.50	— Gînduri și sfaturi ale unui om ca oricare altul	1.50
— Fragmente	2.50	— Ștefan-cel-Mare și Mihai- Viteazul	—50
CUNȚAN MARIA. — Poesii.	1.25	— Istoria Românilor în chi- puri și icoane	2.50
DELATISMANA CORN. IOANA. — 100 basme pentru copii	2.50	IOSIF ST. O. — Din zile mari . .	2.—
EMILGAR-GĂRLEANU. — Bătrîni . .	1.50	— Credințe	1.50
FLANMARION C. — Tainele ce- rului (tr. d. H. G. Lecca)	1.50	LECCA G. H. — Poesii	1.50
GORUN ION. — Taina a șasea . . .	1.50	LIVESCU FLOREA MARIN. — Nu se cuvîne!	1.50
GRIGOROVITZA EM. — Chipuri și grairuri din Bucovina.	2.50	MANOLACHE-HOLDA I. — Fețe . .	1.50

	L. B.		L B
PAPAHAGI N. și JULES BRUN . . .		SADOVEANU M. — Șoimii . . .	1.50
Moșneagulde la munte . . .	1.50	— Povestiri din război . . .	2.—
PAUL AUGUSTIN. — Între Someș și Prut . . .	1.50	— Floare-Oflită (roman) . . .	2.—
PETRESCU-PETRA N. — Ilie Marin . . .	1.50	— Amintirile câprar Gheorghită	2.—
POP VASILE. — Rîs și plîns . . .	1.50	SCROB C. — Rouă și brumă . . .	1.50
— Domnița Vioreca	2.—	SCURTU AUREL. — Călăuza stațiunilor Balneare și Climatice din România	2.50
POPOVICI C. AUREL. — Vorbe înțelepte	1.50	SLAVICI I. — Vatra părăsită . . .	2.—
ROSETTI R. D. (Max). — Între Capșa și Palat	2.—	— Din bătrîni	2.50
Rutenisarea Bucovinei	3.50	TEODORU A. GH. — Din viața marinarului	1.50
SADOVEANU M. — Povestiri . . .	1.50	VOINEȘTIE-BRĂTESCU I. — Nuvele și schițe	1.50
— Crîșma lui moș-Precu	2.—		
— Dureri înnăbușite	2.—		

BIBLIOTECA POPULARA „MINERVA”

	L. B.		L. B.
No. 1—3. Istoria populară a Romînilor	—45	No. 14. Revoluția lui Horia . . .	—15
» 4. Cîntarea Romîniei	—15	» 15. Răpirea Bucovinei . . .	—15
» 5. Istoria populară a literaturii Romîne	—15	» 16. Cum să ne creștem copii . . .	—15
» 6. Revoluția lui Tudor Vladimirescu	—15	» 17. Păstrarea sănătății . . .	—15
» 7. Perderea Basarabiei	—15	» 18. Ce să citim?	—15
» 8. Unirea Principatelor	—15	» 19. 10 Mai	—15
» 9. Mihail Cogălniceanu	—15	» 20-22. Războiul pentru neatîrnare	—45
» 10. Vasile Alecsandri	—15	» 23. Viața și faptele Mitropolitului Moldovei Veniamin Costachi	—15
» 11. Stefan-cel-Mare	—15	» 24. Aritmetică	—15
» 12-13. Istoria lui Mihaï Vi-teazul, de N. IORGA	—25	» 25. Femeia în revoluția din Rusia de E. Arbore-Ralli	—15

BIBLIOTECA MUSICALĂ ≡ „LIRA ROMÂNĂ”

Conținînd cele mai frumoase romănțe și cîntece
 ≡≡≡ naționale romîne pentru voce și piano ≡≡≡

NUMERELE APARUTE :

1. Deșteaptă-te Române. Cîntec pa-triotic.	11. Cucuruz cu frunza'n sus. Cîntec popular.
2. Luna doarme. Romănță populară.	12. Fetișo din acel sat... Arie din Transilvania.
3. Aoleu! Arie populară.	13. Popa zice că nu bea. Arie popular.
4. Suspine crude. Romănță populară.	14. Inimioara mea. Arie populară.
5. Cit te-am înbit. Romănț. popular.	15. Am un leu și vreau să-l beau. Cîntec popular.
6. Călugărul. Melodie populară.	16. Pasăre galbenă'n cioc. Cînt. pop
7. Pentru tine Jano. Cîntec popular.	17. Imnul Regal Român de Hübsch.
8. Două fete spală lină. Arie popul.	18. Cîntecul Giutei Latine.
9. Ce te legeni codrule? Romănță.	
10. Steluța. Romănță.	

Prețul unui Ex. 20 bani.

De vânzare la toate librăriile din țară și la Instit. de arte gra f.
și edit. „MINERVA”, București, B-dul Acad., 3.—Edgar Quinet, 4.